

59. Преводачи-публицисти

Протестиращите преводачи по правило са и преводачи-публицисти. Съвременните преводачи-публицисти публикуват своите статии предимно в блоговете си. Това е напълно разбираемо, като се има предвид резервираното отношение на всички останали медии към проблемите на преводачите.

В статиите си преводачите-публицисти откровено изказват мненията си по наболелите проблеми в преводаческия бранш. Подчиненото положение на преводачите спрямо агенциите и Външно, например, бива сравнявано с положение на роби, крепостни или работи. В първата си протестна статия от 2012 година, „Трудно е да бъдеш преводач в България“, и аз използвах такова сравнение: „България е единствената страна, където робството все още не е отменено: българските преводачи все още са нечия собственост“.

Един колега написа: „Има три финансово заинтересовани страни в България да рушат престижа на професията Преводач – Министерството на външните работи, преводаческите агенции и преводаческите съюзи“.

Официалните медии не повдигат този въпрос. Съвсем рядко в някоя медия се промъква интервю с протестиращ преводач или статия на преводач-публицист. Например, в едно интервю с хърватския преводач Томислав Миха-

лич, на въпроса „Какво е състоянието на професията преводач в Хърватско днес?“, той отговаря: „Отчайващо, окаяно и мизерно. Общото положение в Хърватско се отразява и на преводаческата дейност. Ние не сме изключение. В какво е главния проблем ли? Ами именно в това, че в тази страна всички се занимават най-вече с онова, от което си нямат понятие. Затова сме в това положение. Е, щом е така, тогава много трудно може да се различи кой всъщност е некадърен. В тази страна, както и навсякъде, състоянието на политиката и икономиката се отразява на всичко останало. Да започнем подред. Политиците ни са некадърни, освен когато трябва да шикалкавят и крадат...“

Разбира се, изказвания като горното покъсно биват изтривани от собствениците на медиата. Това е още едно потвърждение за сериозното положение на преводачите и необходимостта от независими, свободни медии, които да поставят на дневен ред преводаческата тема.

Тъй като това може и да не стане скоро, преводачи-публицисти у нас и в чужбина запълват празнотата, като периодично публикуват в блоговете си критични, остроумни и оригинални статии, свързани с преводаческите проблеми. Един типичен пример за преводач-публицист от чужбина е Стив Витек, който в продължение на няколко години публикува поне десетина статии на преводаческа тема на

месец, ако не и повече. В коментарите към неговия блог дори се оформя своеобразен форум, в който могат да се срещнат различни мнения както на преводачи, така и на собственици на агенции. Самият Стив също е собственик на агенция, но той застъпва тезата за „агенции с човешко лице“, т. е. за малки агенции, собственост на активни преводачи, които се отнасят „човешки“ към преводачите, на които „възлагат“ преводи.

Преводач-публицист става всеки, който има свободно време, вдъхновение и желание да пише статии, които в повечето случаи имат ограничена читателска аудитория – предимно преводачи, евентуално собственици на агенции и някои чиновници от институции, свързани по някакъв начин с дейността на преводачите. Статиите на преводачите-публицисти могат да бъдат прочетени и от случайно попаднали читатели, които търсят нещо в Интернет по ключова дума. Това до голяма степен увеличава шанса на преводачите тяхната кауза да стане по-разбираема и по-популярна сред по-широка аудитория.

Често на статии на преводачи-публицисти попадат и потенциални клиенти на преводачески услуги, които преди това не са и подозирали, че в преводаческия бранш съществуват сериозни проблеми: че не агенциите, а преводачите правят преводите; че преводачите не са служители на агенциите; че заверката на подписа на преводача от Външно е незаконна;

че агенциите редовно подписват преводачите, фалшифицират подписа им или използват бели листи с предварително положен подпис, че преводът, който получават, може и да не е направен от подписалия се преводач и т. н.

Ролята на преводачите-публицисти е много важна за информиране на потенциални клиенти на преводачески услуги, които постепенно да разберат как да откриват много от „подводните“ камъни в услугите на агенциите: използването на неквалифицирани или ниско квалифицирани преводачи, машинен превод без или с незначителна редакция и др. Благодарение на преводачите-публицисти много хора могат да научат за измамите на агенциите, които лъжат клиентите си за това, че имат преводачи на всички езици, че техните преводачи са ако не най-добрите, то поне са висококвалифицирани, че преводите задължително минават редакция, че се спазват стандарти и много други.

За клиентите е добре да разполагат с алтернативни източници на информация. Преводачите-публицисти могат да допринесат и за увеличаване на натиска от страна на гражданите срещу институции като Външно, които удържат неправомерни такси за незаконосъобразни заверки, каквато е, например, неприсъствената заверка на подписа на преводача във Външно.

И не на последно място, преводачите-публицисти работят за изграждане на положи-

телен имидж на професията преводач. След като години и десетилетия наред преводачите са били „невидими“, скрити зад непроницаемата стена на агенциите, сега, благодарение на преводачите-публицисти, техният образ ще придобие реални очертания и ще излезе от сянката на анонимността. Все повече хора ще научават, че не машини, а хора правят преводите и че дори преводът да е направен от машина, той може да бъде „очовечен“ само от човек-преводач.